

Sirius

Tema:
Jämställdhet
och Mångfald

SKOGSINDUSTRINS RÅD FÖR INDUSTRIELL UTVECKLING I SAMVERKAN

Nr 2 2016 | Nyheter från Sirius finns också på www.industrisirius.se

ALAA ÄR SPRÅKPRAKTIKANT PÅ STORA ENSO

Integration
med hjälp av
svensk klassiker

En öppen
inställning till
nya idéer

KRÖNIKA:

Vår industri har förutsättningar för en lyckad integration

I detta nummer av Sirius tidning handlar det om integration.

Integration är viktigt utifrån många aspekter. Främst för att de som flytt krig och förföljelse ska kunna känna trygghet i vårt land. Vår industri kan bidra med att ge dem som har flytt en nystart i deras nya hemland.

I vår bransch, massa- och pappersindustrin finns det många förutsättningar för att integrationen ska lyckas och bli bra. Massa- och pappersindustrin finns ofta på små orter, bruksorter, och för att dessa orter ska kunna fortleva som samhällen fordras insatser. Som fackföreningsman tror jag inte på de enkla lösningar som vissa förespråkar som lägre löner, instegsjobb för de nyanlända eller andra åtgärder som bygger på skillnader och inte förminskar skillnader. Jobb och arbeten ska vara så organiserade att det är kollektivavtal och justa villkor som gäller, då kan en integration bli bra.

På de orter där vi verkar finns välorganiserade fackföreningar, fungerande företag, oftast rikt föreningsliv inom idrott som kan bidra på många sätt för att stärka integrationen av de nyanlända till Sverige. Vi kan organisera språkcafé, vi kan bjuda in till våra organisationer för att bredda verksamheten. Det finns tusentals olika små saker som kan bidra till detta, och det är vi som har verktygen.

Vi vet att det kommit många till Sverige och att det ställer stora krav på samhället, men vi har möjligheter och just de möjligheterna ska vi ta tillvara. I vår industri har vi alltid haft och varit beroende av att människor kommer till våra arbetsplatser. Jag tänker på när jag var liten grabb i Iggesund och många av mina skolkamrater kom från Finland. Deras föräldrar fick jobb i vår industri, det var maskinförare, kokare och blekare och de behövdes i våra fabriker. Vår industri har alltid kunnat bidra till att ge människor på flykt en bra tillvaro. Det gjorde vi på 70-talet när många flydde från Sydamerika, det gjorde vi på 80-talet när kriget briserade i Irak och Iran. På 90-talet under Balkankriget.

Vi vet att de som idag kommer till Sverige också kommer att behövas på våra arbetsplatser. De kan bidra positivt med sina erfarenheter och ge oss andra insikter som vi inte annars skulle ha fått.

Vi kan bidra till detta - alla vi som arbetar i den svenska pappersindustrin, och jag tycker att vi ska ta den chansen. Det kommer vi alla att tjäna på.

Matts Jutterström
Ordförande Pappers

INNEHÅLL

Arbetsförmedlingen ser möjligheter i samarbetet. . . . 4

Konkret integration 4-5

Vi är en del av samhället. . . . 6

Språkpraktik på bruket. 7

Belasta rätt och rör på dig . . 8

Anders Rosell poängterar att en vision inte bara handlar om att producera produkter i världsklass utan att också bidra på flera sätt i samhället. (foto: Mårten Ericsson)

”Det handlar om ett engagemang - att höja blicken mot det nya därute”

Anders Rosell, HR-chef Stora Enso AB, använder ord som ”spännande och ett föredöme för andra bruk att ta efter” när han talar om de initiativ som tagits på Stora Ensos pappersbruk i Hylte.

– Här har de lyft blicken genom att utgå ifrån sin egen närmiljö. Det handlar inte alltid om stora projekt utan även de små greppen i vardagen är viktiga. Att det är just Hylte som tar detta initiativ tror jag grundar sig i en generellt öppen attityd på bruket att se positivt på olika utmaningar.

I Hyltebruk finns idag ett stort antal flyktingar, inte minst från Syrien. Många nyanlända som snabbt behöver komma in i samhället, lära sig svenska och börja ett nytt liv i en ny kultur.

Mötesplatser

Stora Enso Hylte har engagerat sig genom att skapa mötesplatser mellan anställda och nyanlända, språkkafé och språkpraktikplatser är två praktiska exempel.

– Det handlar om att vara öppen för nya idéer både inom den egna organisationen och samhället man verkar i. En bra dialog mellan arbetsgivare och fack är också viktig för att skapa den organisationskulturen, en öppen inställning för nya idéer, säger Anders Rosell. En grundsyn, en del av kulturen som genomsyrar organisationen.

Det grundläggande är ett tydligt engagemang och att kunna vidga perspektivet, att höja blicken, säger han: ”Här finns en koppling till Stora Ensos vision och där företaget går ifrån teori till

praktik. En vision som inte bara handlar om att producera produkter i världsklass, utan vi kan bidra på flera sätt i samhället.”

Samarbeta lokalt

Han tror att många av koncernens bruk skulle kunna samarbeta med det övriga lokala näringslivet för att göra insatser som underlättar för människor som nyss kommit till landet och som tillfälligt eller permanent bor på bruksorten.

– En vision kan inte bara vara ett papper, den måste omsättas i praktisk handling. Ett företag som engagerar sig i samhällsfrågor skapar en positiv känsla hos de flesta medarbetarna och stärker indirekt företagets kultur, gagnar den positiva känslan bland medarbetarna. Vi kan vara med och göra skillnad.

Handplocka rätt kompetens

Han ser en utmaning i branschen med en hög åldersstruktur och behov av kompetensöverföring.

– Det finns möjligheter att bland de nyanlända ”handplocka” rätt kompetens som tekniker och ingenjörer som kan vara en del i en framtida rekrytering. Inte minst ta vara på möjligheten att rekrytera bland nyanlända på mindre orter där vi många gånger har vår råvara – skogen. Det finns även en samhällsekonomisk sida i att ju fler som kommer i arbete desto fler förebilder finns för andra nyanlända. Det kan börja med en praktik där språk- och kulturträningen blir grundläggande delar.

Inte missa chansen

Anders Rosell betonar att det inte löser alla problem.

– Men vi får inte missa chansen att ta tillvara på den kompetens som ”vandrat” ända till hit. Och det finns flera goda exempel på samarbeten som vi inom vår industri kan ta efter, säger han.

– Här finns en öppen och nyfiken attityd till det nya

Pappers avd 38 i Hylte:

Vi uppmuntrar alla nya kontaktytor

Märit N. Andersson är ordförande för Pappers avd 38 i Hylte och är positiv till tanken på språkpraktikanter och språkkafé på bruket i Hylte:

– Det är utvecklande för båda parter att träffas och vi vet ju alla att vi lär oss språk minst lika bra genom att prata som att sitta på skolbänken.

Hon ser positivt på nya kontaktytor mellan anställda och nyanlända. Språkpraktik är ett sätt bland många. På bruket har till exempel en bilmekaniker från Syrien välkomnats att följa produktionen och träna sitt språk under några veckor.

– Det är naturligtvis viktigt att den anställda i första hand känner att han eller hon hinner med, säger Märit.

Hon har sett att viljan att förstå varandra är stor även när språket inte riktigt räcker till:

– Google Translate har blivit populärt, säger hon...

Märit N. Andersson vill se många kontaktytor mellan anställda och nyanlända i Hylte. (Foto: Mårten Ericsson)

Samarbete mellan samhälle och näringsliv

Behovet av samarbete mellan det omgivande samhället och näringslivet är stort när det gäller ett framgångsrikt integrationsarbete.

Arbetsförmedlingen i Hyltebruk arbetar aktivt för att stödja nyanlända i deras ambitioner att - i en etableringsfas - få arbetslivserfarenhet, språkkunskaper och en egen försörjning.

– Då är det otroligt lovvärt när ett företag av Stora Enso's dignitet tar ett sådant här initiativ, säger arbetsförmedlare Jan-Olof Alvstrand i Hyltebruk när han kommenterar brukets språkkafé, språkpraktikanter och andra lokala aktiviteter.

Han ser en närhet mellan näringsliv, arbetsförmedling och kommunen som viktigt i samarbetet:

– I en liten kommun som Hylte har alla inblandade förmågan att nå varandra snabbt, säger han och får medhåll av Tommy Fock

och Johannes Hjelte från Hylte kommun.

Inte medvetna om

– Det finns en mängd kompetens många arbetsgivare inte alltid är medvetna om bland de nyanlända, säger de.

Han tar som exempel ett samarbete mellan Arbetsförmedlingen och kommunen. Ett trettiotal nyanlända med pedagogisk kompetens har under våren fått anställning som integrationsvärdar och studiehandledare inom kommunens förskolor och skolor då antalet nyanlända barn är stort.

– Det är ett koncept alla vinner på, såväl föräldrar, elever, pedagogisk personal som arbetstagare.

– Främst hjälper detta barnens kunskapsinhämtning och integration, säger han.

Krav på formell kompetens

Inom industrin har kompetensnivån höjts vid rekrytering.

– Utan formell kompetens eller väl dokumenterad praktisk kompetens och erfarenhet finns det inte så mycket arbetstillfällen idag. Det gäller generellt bland de olika företagen i såväl Hylte kommun som i regionen i övrigt konstaterar Jan-Olof Alvstrand. Men för dem som har rätt kompetens finns arbete. I ett nära samarbete mellan parterna kan vi hitta lösningar för såväl integration som kompetensförsörjning.

Johnny Ramos Arbetsförmedlingen Tommy Fock, Johannes Hjelte, Hylte Kommun, Jan-Olof Alvstrand Arbetsförmedlingen. (Foto: Rodrigo Tobar)

Tre av TeamWeDreams medlemmar; Hisham Benni, Mohammad Abazeed och Kristina Kamstedt på en träningsrunda inför Vätterrundan. Cyklarna som Hisham och Mohammad använder har vänliga hyltecyklister lånat ut. Kristina valde sin som present när hon hade jobbat 25 år på bruket. Nu ska de tillsammans cykla runt Vättern.

Kristina Kamstedt på sin ordinarie arbetsplats på förrådet på Stora Enso Hylte. "Jag vill visa mina söner att det är viktigt att vara öppen för omvärlden och nya människor", säger Kristina.

Istället för att bara prata vill jag göra något konkret - agera istället för att diskutera

Integration på hjul⁵

De kämpar för en svensk klassiker. Vasaloppet är redan klart, nu är det cykelträning inför Vätterrundan som gäller.

– Men målet är egentligen mest att umgås, träna tillsammans och lära känna varandra, säger Kristina Kamstedt, förrådsarbetare på Stora Enso Hylte, som ligger bakom tanken med träningsgruppen TeamWeDream.

– Kanske kan vi utmana fler Stora Enso-bruk att göra likadant nästa år, säger hon i en paus i cykelträningen en regnkall vårdag i Hyltebruk. Jag vill se fler liknande projekt.

TeamWeDream är en liten grupp, nyanlända och svenskar, som tränar med den svenska klassikern, Vasaloppet. Vätterrundan, Vansbrosimningen och Lidingöloppet som mål.

Som anställd på Stora Enso Hylte har Kristina mött många diskussioner på jobbet

om flyktingsituationen i Hylte och i Sverige.

– Istället för att bara prata vill jag göra något konkret för att visa min egen inställning, säger hon. Agera istället för att diskutera. Och hon märker att det privata mötet med individer ur flyktinggruppen får många att tänka i nya banor.

Förebild för sönerna

– Samtidigt vill jag vara en förebild för mina söner, de frågar och vi pratar mycket om flyktingarnas situation, säger hon.

Hon ser inte Muhammad och Hisham som flyktingar längre:

– Vi har blivit goda vänner, vi tränar och skrattar mycket tillsammans.

För Muhammad, veterinär och dokumentärfilmare från södra Syrien, och Hisham, affärsman och fotbollstränare från Aleppo, har träningsgruppen blivit språkträning lika mycket som fysisk träning:

– Jag är jätteglad för att vara med här, säger Mohammad som tillsammans med Hisham blev omslagsbild i Vasaloppets egen tidning tidigare i år.

– Men vi jagar inte tider, vinsten för oss är att vi lär känna nya människor och nya kulturer, säger Kristina.

Visst ska vi fixa Vätterrundan... Mohammad (i mitten) stod på skidor för första gången i sitt liv i januari. I mars åkte han Vasaloppet på 8.34 sedan han först åkt halvvasan på 3.10 och blivit seedad.

Linda Mars, personalchef på StoraEnso Hylte, tog initiativet till ett språkkafé i brukets matsal.

Bruket ska vara en naturlig del av samhället

Bruksamhället i gränstrakterna mellan Halland och Småland har nyligen gått igenom en process där arbetsstyrkan reducerats kraftigt. Med allt fler tomma lägenheter i samhället har kommunen välkomnat ett stort antal flyktingar, inte minst från Syrien. I samband med ett utvecklingsprojekt för personer som tvingats lämna företaget såg man behovet att stötta även de många nyanlända som finns i samhället. "Integration Hylte" blev "Integration Halland" som fick finansiering från EU.

Linda Mars betonar att allt sker på frivillig basis och att det naturligtvis finns olika åsikter och synpunkter inom bruket på företagets tydliga ställningstagande:

– Men det är viktigt att vi som ledningsgrupp tar avstamp och visar var vi står, att mångfald är en framgång och kommer att bli ett normaltillstånd, säger Linda Mars.

Tar sin tid

– Samtidigt sker inga förändringar över natt, poängterar Henrik Axelsson och tar ett litet praktiskt exempel från i vintras: "Vi delade ut varselvästar till flyktingar som går på vägen förbi vårt huvudkontor till en samlingsplats för nyanlända. Vintertid var det mörkt och risk för olyckor. Några använde västarna, andra inte och det blev en del snack på bruket. Men det är människor från en annan kultur - förändringar tar tid. Så är det".

Bruket har aktivt engagerat sig i ett språkkafé på personalrestaurangen Nissakanten där anställda och nyanlända flyktingar möttes vid långbord över kaffe, kanelbullar och samtal.

– Ett enkelt sätt att lära känna varandra, säger Linda Mars, som kom med idén.

Språkpraktikanter

Bruket uppmanat också anställda att ta emot språkpraktikanter på arbetsplatsen, människor som kan gå bredvid och öva sin svenska och få en inblick i hur ett pappersbruk fungerar. Man matchar intressen och så har till exempel en bilmekaniker varit praktikant på operatörssidan. Andra - som Alaa Ali på nästa sida, som har en ingenjörsbakgrund, har varit två veckor på tjänstemannasidan.

– Men praktiken handlar enbart om språk, inte om yrkesrollen, betonar Linda Mars. Och det är personen som är värd för praktiken som styr omfattningen, det kan handla om ett möte i månaden till en halvtid under två veckor.

Brukets jämställdhetsgrupp har samtidigt ändrat namn till jämlikhetsgrupp för att markera att mångfald ska vara en del av gruppens arbete.

Store Enso Hylte stödjer aktivt anställda som vill lägga tid på att aktivt integrera flyktingar i det svenska samhället.

– Vi är ju en del i samhället, säger personalchef Linda Mars och kommunikationsansvarige Henrik Axelsson fortsätter:

– Koncernen har en hållbarhetspolicy där det tydligt står att vi ska göra gott för andra människor. Vi ska uppmuntra individuella initiativ som skapar kontakt mellan individer och grupper.

Henrik Axelsson kopplar brukets engagemang till koncernens policy.

Språkpraktikanter på jobbet får inblick i arbetsliv och språkträning

På Stora Enso Hylte är flyktingar välkomna som språkpraktikanter. Under ett par veckor kan de träffa svenskar, träna förmågan att prata sitt nya språk och dessutom bli bekanta med en svensk arbetsplats.

IDamaskus i Syrien jobbade Alaa Ali som maskinteknisk ingenjör på ett sjukhus. Hon har fem års studier bakom sig på högskolenivå.

I maj 2015 kom hon med familjen, man och två barn, två och fyra år gamla, till Sverige och Hyltebruk.

Nu har hon gjort några veckors språkpraktik på Stora Enso Hylte.

– Jag försöker lära mig både språk och processen, säger hon på sitt nya språk.

Öva språket

Alaa Ali är en av de språkpraktikanter som Stora Enso Hylte tagit emot. Det är personer som kommit som flyktingar till orten och som via praktiktiden får en möjlighet att öva svenska språket och samtidigt få en inblick i svenskt arbetsliv.

– Därmed också bli bättre svenska, säger Alaa.

Hennes praktikvärd och handledare är Anna Waddell-Tegnäs,

processingenjör med fokus på energi och miljö. Hon fick idén när företaget gick ut och frågade om någon frivilligt ville ta på sig det ansvaret.

–Vi har ju mycket att göra och egentligen inte tid

för så mycket utöver vår ordinarie tjänst, säger Anna. Men vi är nästan 15 kollegor på avdelningen och alla ställer upp 1-3 timmar och visar sin egen del av processen. Alaa har sett pannor, vatten/avlopp, lab och hon är oerhört engagerad och intresserad.

Styr upp praktiken

Annas uppgift är att styra upp praktiktiden, kontakta arbetskamrater som kan ta emot Alaa. Hon ser fördelar även för egen

Anna Waddell-Tegnäs, processingenjör på Stora Enso Hylte tillsammans med språkpraktikanten Alaa Ali. Alaa är utbildad medicinteknisk ingenjör från Damaskus som drömmer om att snart börja jobba i sitt gamla yrke eller som matematiklärare.

del: "Alaa Ali är den första syrier jag har träffat och pratat med, jag har fått en person bakom bilden av alla flyktingar. Det känns viktigt för mig".

Alaa Ali ser hur språket snabbt kommer

in i familjen:

– Mina barn går på dagis och har redan börjat använda svenska ord. De säger till exempel "nej" istället för "la" som är ordet i mitt gamla språk.

Barnen har börjat använda svenska ord - de säger "nej" istället för "la" idag

Belasta rätt och rör dig ofta

Kampanjen Smart & Säkert är Sirius satsning för säkrare arbetsplatser inom massa- och pappersindustrin. Syftet är att väcka intresse och samverkan kring arbetsmiljöfrågorna på bruken.

Det elfte kampanjtemat är belastningsergonomi.

Människan är byggd för rörelse och aktivitet och därför är fysisk belastning generellt bra. Men tunga lyft och dåliga arbetsställningar, statiska och ensidigt upprepade arbetsmoment kan ge belastningsbesvär och på sikt även belastningssjukdomar. Tänk på att försöka variera arbetsställningarna under arbetet och att använda till exempel lyfthjälpmiddel vid tunga lyft.

Det förekommer mycket stillasittande övervakningsarbete på bruken.

Även om arbetslokalen är ergonomiskt utformad på bästa sätt med en arbetsstol som är inställd åt medarbetaren, bra arbetshöjd på manöverbordet och bra belysning, så kan ett långvarigt stillasittande arbete ändå medföra hälsoproblem på sikt, i form av hjärt-kärlbesvär. Att röra på sig ofta till exempel att resa sig upp då och då under skiftet och att vara aktiv på fritiden är bra för både kroppen och knoppen.

Vad kan förbättras?

Fundera tillsammans på vad som kan förbättras hos er vad gäller ergonomin. Finns det moment i arbetet som är särskilt belastande för kroppen och hur kan ni förbättra? Använd gärna kampanjbladet som en enkel checklista för diskussionerna. Sirius tema kring belastningsergonomi består av kampanjbladet samt länkar till allmänna checklistor med mera. Materialet finns på <http://www.industrisirius.se/fokusomraden/arbetsmiljo/smart-sakert/>

Tidningen Sirius ges ut av Sirius, Skogsindustrins råd för Industriell Utveckling i samverkan.
Ansvarig utgivare: Mårten Ericsson.

Sirius på nätet: www.industrisirius.se
Text: Där ingen annan anges, Sven Magnusson.
Foto: Om inget annat anges: Sven Magnusson.

Olycksfallen inom massa- och pappersindustrin minskar, vilket är resultatet av ett aktivt långvarigt arbetsmiljöarbete. Ett fortsatt bra skyddsarbete behövs för att branschen ska kunna uppfylla nollvisionen för arbetsolyckor. Ingen ska behöva skadas på arbetet.

För år 2015 var den relativa olycksfallsfrekvensen 13,5 arbetsolyckor per 1000 anställda.

Text: Margareta Jernelöv

Arbetsolyckor i massa- och pappersindustrin
Antalet arbetsplatsolyckor med frånvaro per 1000 anställda, Källa PIA/AV SCB

